

Regija Srednje in Vzhodne Evrope bo tudi v letu 2019 ohranila zmerno gospodarsko rast

Skupina UniCredit je na delavnici, ki jo je gostil letni forum Euromoney CEE na Dunaju, predstavila svoje dolgoročne strateške vidike za regijo in ključne dejavnike rasti.

- **Tudi v letu 2019 je v Srednji in Vzhodni Evropi pričakovana zmerna gospodarska rast**
- **Ključna gonila rasti bodo potrošnja, tuje neposredne investicije, sredstva EU in digitalna preobrazba**
- **Bančništvo v Srednji in Vzhodni Evropi ima velik potencial**
- **Regija Srednje in Vzhodne Evrope ostaja pomemben dejavnik rasti za UniCredit**

UniCredit je na letošnjem Euromoney forumu gostila delavnico o potencialih in pričakovanjih za regijo Srednje in Vzhodne Evrope (SVE), ki temelji na strokovnem znanju skupine UniCredit, strateških raziskavah in rednem spremljanju tržišč SVE. V nadaljevanju je na voljo več podrobnosti o obravnavanih temah.

TUDI V LETU 2019 PRIČAKOVANA ZMerna GOSPODARSKA RAST V REGIJI SVE

V zadnjih letih je regija SVE potrdila sposobnost kontinuirane rasti. **Gospodarsko okolje v Srednji in Vzhodni Evropi naj bi ostalo ugodno tudi v letu 2019:** napovedi kažejo, da bo rast BDP v večini držav ostala stabilna (okoli 3 odstotke ali več), manjši ciklični upočasnitvi navkljub. Po cikličnem vrhuncu leta 2017 (4,6 odstotka brez Rusije in Turčije) in povprečni rasti BDP v višini 3,7 odstotka v letu 2018, bo gospodarska rast regije v letu 2019 verjetno ostala nad potencialom (približno 3,2 odstotka v povprečju), vendar se lahko v letu 2020 upočasnijo zaradi potencialno šibkejše svetovne trgovine.¹

Države EU-SVE imajo potencial, da presežejo druge regije razvijajočih se trgov zaradi manjše odvisnosti SVE od prilivov tujega kapitala, večjega nabora fiskalnih spodbud, ugodnejših finančnih pogojev, dostopa do evropskih sredstev in pozitivnega vpliva padajočih cen surovin. **Največjo rast BDP bodo v letu 2019 v regiji SVE imele Slovaška, Bolgarija in Madžarska.** Glavne omejitve za gospodarsko rast v Srednji in Vzhodni Evropi so: **zaostrovanje pogojev na trgu dela**, zlasti na Češkem in Madžarskem, in možen **Brexit brez dogovora**, ki bi bil škodljiv zaradi novih trgovinskih ovir, ki lahko zavirajo tako izvoz iz SVE kot naložbe v Srednji in Vzhodni Evropi. V povezavi z Brexit-om sta najbolj ogrožena trga v Srednji in Vzhodni Evropi Slovaška in Češka. Rusija in Turčija lahko sledita drugačnim trendom, kar se je izkazalo tudi v letu 2018.

GONILNIKI RASTI: ZASEBNA POTROŠNJA, NEPOSREDNE TUJE INVESTICIJE, EVROPSKA SREDSTVA IN DIGITALNA TRANSFORMACIJA

Domače povpraševanje, predvsem pa **zasebna potrošnja**, ki je posledica nizke brezposelnosti in višjih plač, bo glavni vir rasti za trge Srednje in Vzhodne Evrope, medtem ko bo izvoz v naslednjih nekaj letih predmet morebitne ciklične upočasnitve.

Tuje neposredne investicije (TNI), ki so bile v preteklosti ena glavnih gonilnih sil gospodarske preobrazbe regije - zlasti v smislu tehnologije in prenosa znanja - bodo ostale pomembne, čeprav manj kot v prejšnjem desetletju. V nekaterih sektorjih je Srednja in Vzhodna Evropa postala proizvodna veja zahodne Evrope² pri čemer so se TNI postopoma usmerjale na naprednejše industrije, ki vse bolj vključujejo tudi storitveni

¹ Dodatne informacije o makroekonomski napovedi so na voljo v "UniCredit CEE Quaterly 1Q 2019"

² Avtomobilski sektor to najboljše ponazarja. 10 najboljših globalnih podjetij (iz EU, ZDA, Japonske) proizvaja v Srednji in Vzhodni Evropi. 10 najboljših neposrednih (Tier 1) dobaviteljev je ravno tako v Srednji in Vzhodni Evropi. Proizvodnja vozil v državah SVE se je v zadnjih 15 letih potrojila in presegla 6 milijonov vozil, od katerih jih je veliko namenjenih izvozu. Kljub močni prisotnosti avtomobilskih proizvajalcev že prihajajo novi projekti in neposredne tuje investicije (napovedani investiciji Jaguar-Land Rover in BMW bosta imeli največji vpliv na gospodarstva SVE, obe posamezno presegata vrednost 1 mrd EUR). Poleg tega lahko inovacije v avtomobilski industriji (električni avtomobili, avtonomna vožnja) predstavljajo dodatno priložnost za nadaljnje naložbe v regiji.

sektor³. Razmerje med TNI in BDP se je v obdobju 2016–2018 gibalo nad 2,5%, v naslednjih letih pa je pričakovano, da bo ostalo na podobni ravni. Vloga mednarodnih podjetij, ki delujejo v regiji, ostaja pomembna: dodana vrednost tujih podjetij je več kot 40 odstotkov skupne dodane vrednosti (približek BDP) v državah, kot so Madžarska, Slovaška, Romunija in Češka⁴, ki so tudi najbolj integrirane v evropski vrednostni verigi.

TNI dopolnjujejo tudi prispevki iz **evropskih skladov** v državah Srednje in Vzhodne Evrope, ki so članice Unije. Evropska sredstva so v obdobju 2014–2020 v povprečju predstavljala 2,9% BDP (150 milijard EUR za EU-SVE brez Poljske), pri čemer bosta najpomembnejši leti pri črpanju sredstev 2019-20.

Digitalna transformacija predstavlja dodatne priložnosti za rast v regiji. Interneta penetracija⁵ v državah Srednje in Vzhodne Evrope se je od leta 2010 povečala za 20 odstotkov in sedaj vključuje skoraj 75 odstotkov prebivalstva, ki uporablja internet. Razširjenost mobilne telefonije⁶ v državah Srednje in Vzhodne Evrope je 120-odstotna, iz vidika mobilnih naročnin na 100 prebivalcev. Te meritve v državah Srednje in Vzhodne Evrope so primerljive z večino zahodnoevropskih trgov, vendar so imele v zadnjih letih večjo hitrost konvergence.

VELIK DOLGOROČEN POTENCIAL V BANČNEM SEKTORJU SVE REGIJE

V letu 2019 lahko pričakujemo precej močno **rast posojil** v bančnem sektorju Srednje in Vzhodne Evrope, in sicer okrog 4-4,5 odstotka (SVE brez Rusije in Turčije), predvsem na račun financiranja prebivalstva - zaradi višjega razpoložljivega dohodka, nizke stopnje brezposelnosti, večje potrošnje. Večje zanimanje za **poslovanje s prebivalstvom** v zadnjih letih kažejo tudi strategije bank, predvsem v smislu sinergij z drugimi poslovnimi panogami - kot so zavarovalništvo, upravljanje premoženja, lizing - in ostalimi, bolj splošnimi partnerstvi. Na področju kreditiranja imajo banke SVE še nekaj prostora za rast, in sicer s prilagojeno ponudbo iz vidika produktov in poti, preko poenostavitve in pohitritve kreditnih procesov (tj. konsolidacije platform preko več posojilnih kanalov, optimizacija analize kreditnega tveganja) in prek digitalizacije (za izboljšanje splošne uporabniške izkušnje in kanalov). Sedanji kreditni cikel se razlikuje od preteklega, saj so se likvidnostne pozicije bank v Srednji in Vzhodni Evropi izboljšale, prav tako razmere glede kreditne kakovosti niso primerljive s preteklostjo (razmerje slabih posojil se je s 14 odstotkov v letu 2014 zmanjšalo na povprečje 5 odstotkov v letu 2018, velja za SVE brez Turčije in Rusije).

Poleg zdrave gospodarske rasti je **dolgoročni potencial** bančnega sektorja v Srednji in Vzhodni Evropi viden tudi v nizki **bančni penetraciji** v razmerju med krediti in BDP. Medtem ko imajo številne države evro območja več kot 100-odstotni delež posojil / BDP, imajo vsi trgi v Srednji in Vzhodni Evropi trenutno manj kot 70-odstotni delež, pri čemer je ta v Romuniji, na Madžarskem, v Srbiji in Rusiji celo manjši od 50 odstotkov. Poleg tega je **razmerje med posojili in depoziti bistveno nižje** kot pred nekaj leti (vsi trgi v Srednji in Vzhodni Evropi, razen Turčije, imajo razmerje posojilo / kredit pod 100%, večina SVE trgov - in sicer Češka, Madžarska, Bolgarija, Romunija, Slovenija, Hrvaška in Rusija približno 70-75 odstotkov), kar prispeva k temu potencialu kot tudi k **prodoru digitalnega bančništva**. Trenutna stopnja uporabe digitalnega bančništva v Srednji in Vzhodni Evropi je sicer nizka, vendar se hitro povečuje. Uporaba internetnega bančništva se je med letoma 2010 in 2017 več kot podvojila na Češkem, Madžarskem, v Turčiji, Srbiji, Romuniji in Bolgariji. Prav tako je bila uporaba digitalnega bančništva v regiji bistveno nad uporabo spleta za nakupovanje.

Bančni sektor Srednje in Vzhodne Evrope bo tudi v 2019 pričal z izboljšavam v učinkovitosti, čiščenjem kreditnega portfelja in večjemu poudarku na prihodkih in rasti. Tekmovanje za tržni delež se nadaljuje,

³ Dober pokazatelj je IT sektor, ki se pospešeno širi v smislu outsourcinga in izdelave naprednih storitev (digitalne zmožnosti, Sofija hub itd.)

⁴ Po Eurostat podatkih

⁵ Odstotek posameznikov, ki uporabljajo internet, enostavno povprečje držav SVE, izključujoč Poljsko, po podatkih Mednarodne telekomunikacijske zveze (ITU)

⁶ Naročniki mobilne telefonije na 100 prebivalcev, enostavno povprečje držav SVE, izključujoč Poljsko, po podatkih ITU

obstaja tudi prostor za združitve in prevzeme. Kar zadeva **prihodke bank** v preteklih letih, so se po nizki ravni v obdobju 2015 – 2016 neto obrestni prihodki (NII) okrepili, v letu 2019 pa se pričakuje, da bodo predstavljali dve tretjini prihodkov bančnega sektorja Srednje in Vzhodne Evrope. Povečujejo se tudi stroški, občuti se pritisk plač, vendar se pričakuje, da bo razmerje med stroški in prihodki ostalo nespremenjeno tudi v obdobju 2020–23, izboljšave iz preteklih let pa se ne bodo ponovile. Pričakovati je, da bodo rezervacije in s tem stroški tveganja ostali zelo nizki (77 bazičnih točk za SVE, brez Rusije in Turčije), a se bodo postopoma "normalizirali". Izboljšana kvaliteta sredstev – manj slabih naložb in posledično manj rezervacij - je bila ključni dejavnik dobičkonosnosti v zadnjih letih. Dobičkonosnost za trge v Srednji in Vzhodni Evropi se od leta 2013 do 2017 konstantno povečuje. Donos na lastniški kapital je na primer trenutno približno 10-odstoten na ravni bančnega sistema (SVE brez Turčije in Rusije) in je pričakovano, da bo ostal na takšni ravni.

»Gospodarski napredek v Srednji in Vzhodni Evropi v zadnjih dveh desetletjih je bil izjemen. Regija Srednje in Vzhodne Evrope ima razvito bančništvo, je visoko likvidna in zanjo je značilna visoka stopnja konkurenčnosti v vseh državah. UniCredit bo s trdnim vodilnim položajem in močno zavezanostjo regiji še naprej podpirala gospodarsko rast na trgih CEE, na katerih delujemo. Divizija za Srednjo in Vzhodno Evropo je in bo še naprej ključni motor rasti Skupine, «je na letnem Euromoney forumu dejal **Carlo Vivaldi, vodja divizije za Srednjo in Vzhodno Evropo v UniCredit**.

»Hitro spreminjajoče se poslovno okolje, izzivi, ki jih prinaša digitalno okolje in potreba po nenehnem izboljševanju uporabniške izkušnje so postali eno najpomembnejših področij, v katera podjetja vlagajo. To morajo na današnjem konkurenčnem trgu upoštevati tudi vodilni, saj stranke od svojih ponudnikov finančnih rešitev pričakujejo, da bodo sledili spremembam. Posledično je za interakcijo stranke s svojo banko vse bolj značilna vedno večja stopnja avtomatizacije prek digitalnih procesov, «je dodal **Andrea Diamanti, vodja CIB in PB v UniCredit**.

V letu 2018 smo v bančnem sektorju Srednje in Vzhodne Evrope opazili **visoko aktivnost na področju združitve in prevzemov**. Priča smo bili izstopu grških bank iz trgov jugovzhodne Evrope, konsolidaciji med državnimi bankami pod vodstvom centralne banke v Rusiji in napovedani privatizaciji v Sloveniji in Srbiji. Po dinamičnem letu 2018 pričakujemo podobno močno tržno aktivnost tudi 2019, ki jo spodbujajo trgi jugovzhodne Evrope zaradi že objavljenih poslov in prvih objav, zmanjšanja izpostavljenosti tveganju nekaterih regionalnih skupin in zaradi privatizacij v nekaterih državah (npr. v Sloveniji in Srbiji).

REGIJA SVE - KLJUČNI MOTOR ZA RAST UNICREDIT

»Regija Srednje in vzhodne Evrope še naprej ostaja pomemben dejavnik rasti za Skupino, krepi njen vodilni položaj in rast strank v letu 2018. Smo največji posojilodajalec v regiji SVE (64,2 milijarde EUR z 11,7-odstotnim tržnim deležem (prebivalstvo in podjetja)) pri posojanju, naša rast v zadnjih 5 letih je trdna⁷. UniCredit se uvršča na prvo mesto v SVE glede na bilančno vsoto⁸, in v prvih 5 v večini posameznih držav Srednje in Vzhodne Evrope⁹, je dejal **Carlo Vivaldi, vodja oddelka za Srednjo in Vzhodno Evropo v UniCredit**.

Baza strank UniCredit v SVE se še naprej povečuje, cilj do konca leta 2019 je 2,6 milijona novih strank. Izboljšuje se tudi kakovost portfelja, pri čemer se je delež bruto NPE zmanjšal za 229 bazičnih točk (z 8,9 na 6,5 odstotka.) v prvih devetih mesecih 2018 v primerjavi s prvimi devetimi meseci 2017.

Posledično je donosnost dodeljenega kapitala v prvih devetih mesecih leta 2017 znašala 15,7%, kar poudarja močno dobičkonosnost Divizije SVE.

⁷ od septembra 2018, vključno z Rusijo, izzvezeta Turčija,

⁸ od junija 2018, vključno s Turčijo

⁹ od junija 2018

Poleg tega se pričakuje, da bo delež uporabnikov mobilnega bančništva zrasel z 38,2 odstotka v tretjem četrtletju leta 2018 na 47 odstotkov vseh strank v prihodnjem letu.

Uspeh UniCredit v regiji temelji na trdni franšizi - eni največjih in najbolj raznolikih v Srednji in Vzhodni Evropi - z močno lokalno pokritostjo, vzdrževanjem odnosov s strankami, zmožnostjo izkoriščanja globalnih rešitev, ki so „najboljše v razredu“ in znanja kako najbolje zadovoljiti potrebe naših strank. Tržni položaj UniCredit v SVE lokalnim bankam zagotavlja konkurenčno prednost zaradi močne prepoznavnosti blagovne znamke, dostopa do mednarodnih trgov, izmenjave najboljših praks in pomembnih ekonomij obsega.

O UniCredit:

UniCredit je in bo ostala uspešna, vseevropska skupina s preprostim modelom komercialnega bančništva, integriranim poslovanjem s podjetji in investicijskim bančništvom ter razvejano mrežo v Zahodni, Srednji in Vzhodni Evropi.

Našim strankam zagotavljamo lokalno znanje in mednarodne izkušnje. Zaupa nam 26 milijonov strank, katerim omogočamo dostop do vodilnih lokalnih bank na 14 ključnih trgih: Italija, Nemčija, Avstrija, Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Hrvaška, Češka, Madžarska, Romunija, Rusija, Srbija, Slovaška, Slovenija in Turčija. UniCredit posluje v mednarodni mreži predstavništev in podružnic ter služi strankam v drugih 18 državah po vsem svetu.

Več informacij: UniCredit Media Relations
mediarelations@unicredit.eu